

Grønt lederskap i krisenes tid

Til

Dag-Inge Ulstein, utviklingsminister

Sveinung Rotevatn, klima- og miljøminister

Jan Tore Sanner, finansminister

Nikolai Astrup, kommunal- og moderniseringsminister, med ansvar for koordinering av regjeringens arbeid med FNs bærekraftsmål

Kjære statsråder

Pandemien Covid-19 har de siste månedene vært en altoverskyggende krise. Å sikre liv og helse er den åpenbare prioriteringen akkurat nå. Det gjelder for egen befolkning, men ikke minst også for alle som lever i langt mer sårbare samfunn enn det norske.

Like fullt er det nettopp i denne akutte situasjonen helt avgjørende at vi ikke mister av syne at verden også står i andre store kriser. FNs klimapanel (IPCC) har i lengre tid advart om den overhengende trusselen som svært ødeleggende klimaendringer utgjør for verden, samtidig som det internasjonale naturpanelet (IPBES) slår fast at vi mister natur i et tempo menner aldri før har sett. Klimakrisen og naturkrisen pågår med full styrke også mens verdens oppmerksomhet er et annet sted, og de kommer til å vedvare med uforminsket styrke lenge etter at covid-19 er bekjempet.

Klimaendringer og naturødeleggelser har stor og global innvirkning på et bredt spekter av rettighetene nedfelt i FNs menneskerettskonvensjoner og i barnekonvensjonen, og er i ferd med å ødelegge livsgrunnet for milliarder av mennesker. Ifølge IPBES har degraderingen av jord og skog en negativ effekt på helsen og livskvaliteten for 3,2 milliarder mennesker, og kostnaden av tap av naturmangfold og naturgoder kan utgjøre mer enn 10 prosent av verdens årlige bruttoprodukt.¹

Klimakrisen og naturkrisen er også gjensidig forsterkende. Klimaendringer fører til tap av natur, og samtidig vil tap av natur gjøre konsekvensene av klimaendringene enda mer alvorlige. Dersom vi ikke tar denne utfordringen på større alvor vil de siste tiårene med fremgang i bekjempelsen av fattigdom og sult, og for forbedret helse, stå i fare for å bli reversert.

Vi er derfor bekymret for at verden i møte med den akutte covid-19-krisen ikke bare kan komme til å ignorere de andre krisene verden står i, men også at de kan bli vesentlig forverret. Vi ser dessverre allerede tegn til at flere av verdens ledere har brukt de pågående økono-

¹ IPBES 2018, *The assessment report on land degradation and restoration*.
https://ipbes.net/sites/default/files/2018_ldr_full_report_book_v4_pages.pdf

miske utfordringene som påskudd for å svekke sin natur- og klimainnsats. Dersom behovet for å holde liv i og gjenreise verdensøkonomien fører til kortsiktige tiltak, med mindre hensyn til natur og klima, så vil konsekvensen være at kostnadene, både menneskelig og økonomisk, blir mye høyere på lang sikt. All erfaring tilsier at denne kostnaden vil ramme de fattigste og mest sårbare hardest.

Når verden skal reise seg fra covid-19-krisen står Norge i den særstilling at vi har en robust sparekapital fra olje- og gassproduksjon. Like fullt kan vår internasjonale innsats lett komme under press. Selv med en opprettholdelse av dagens prosentandel av BNI vil dette medføre en reduksjon i den totale norske bistanden dersom norsk økonomi som helhet svekkes. Samtidig har den kraftige svekkelsen av den norske krona dramatisk redusert handlingsrommet for arbeid som nesten utelukkende skjer i utenlandske valutaer. Ved bunnoteringen av den norske krona i mars var bistandsbudsjettet verdt én milliard dollar mindre enn det var da budsjettet ble vedtatt, fem måneder tidligere.

Vi oppfordrer derfor regjeringen til å gripe anledningen til å ta en internasjonal lederrolle, og arbeide for at dette blir en mulighet til et grønt skifte i verden, og ikke minst i de landene som er mest sårbare for konsekvensene av både covid-19-krisen, og av klima- og naturkrisen. Derfor må vi nå trappe opp – og ikke ned – klimafinansieringen og miljøbistanden.

Vi må stake ut en global retning hvor utenriks-, økonomisk-, energi-, matvare- og utviklingspolitikk er samstemt med det grunnleggende behovet for å bekjempe en natur- og klimakrise som ellers står i fare for å sparke beina under alle de andre politikkområdene.

Vi minner også om at Norges finansminister i 2018 signerte Helsinki-prinsippene, og med det forplikter Norge til blant annet å innrette politikk og praksis etter Paris-avtalen. Regjeringen har også forpliktet seg gjennom sin egen plattform til en internasjonal satsing for å møte utviklingslandenes energibehov med fornybar energi. Det at vi har bygget vår rikdom på å utnytte ikke-fornybare naturressurser gir oss også et særlig ansvar for å gå foran i arbeidet for verdens klima og naturmangfold, og for å bidra til at de fattigste landene kan få mulighet til å løfte seg ut av krisen på en grønn og fornybar måte.

Vi ber derfor om:

- **At det økonomiske handlingsrommet til Norges internasjonale arbeid ikke svekkes som følge av covid-19-krisen, og at klima- og miljørettet bistand på kort sikt holdes på minst samme nivå som i dag.** For å forebygge fremtidige økonomiske og humanitære katastrofer må regjeringen på lenger sikt ha som mål å trappe opp det internasjonale klima- og miljøarbeidet.
- **At det utarbeides en strategi for integrering av natur- og klimahensyn i utviklingspolitikken.** Regjeringen må jobbe for at Norges ambisjoner for klima, natur og fornybar energi i størst mulig grad samstemmes med vårt utviklingsarbeid og med internasjonal politikk og økonomi for øvrig.
- **At Norge tar en aktiv lederrolle i internasjonale forhandlinger,** slik som i forhandlingene om ny naturavtale. Norge må arbeide for at rike lands ambisjoner for klima- og naturfinansiering økes betraktelig, blant annet ved å gå foran som et godt eksempel. Norge må legge Helsinki-prinsippene til grunn både nasjonalt og internasjonalt.

Vi ønsker gjerne å være en god og konstruktiv samtalepartner for regjeringen i arbeidet videre med hvordan Norges utviklingspolitikk og det internasjonale klima- og miljøarbeidet skal utformes i en tid som krev ekstra mye av vårt lederskap.

Med vennlig hilsen

Steinar Winther Christensen
Leder, Besteforeldrenes klimaaksjon

Martha Rubiano Skretteberg
Generalsekretær, Caritas

Embla Regine Mathisen
Leder, Changemaker

Berit Hagen Agøy
Generalsekretær, Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke

Kathrine Sund-Henriksen
Daglig leder, ForUM

Erik Berg
Styreleder, Habitat Norge

Patrik Swanstrøm
Organisasjonssekretær, Holistisk Forbund

Fredrik Glad Gjernes
Daglig leder, KFUK-KFUM Global

Dagfinn Høybråten
Generalsekretær, Kirkens Nødhjelp

Silje Ask Lundberg
Leder, Naturvernforbundet

Benedict Giæver
Leder, NORCAP

Birgitte Lange
Generalsekretær, Redd Barna

Øyvind Eggen
Generalsekretær, Regnskogfondet

Christian Steel
Generalsekretær, Sabima

Julie Rødje
Leder, Spire

Jan Thomas Odegard
Leder, Utviklingsfondet

Liss Schancke
Leder, Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet/WILPF

Karoline Andaur
Generalsekretær, WWF

Marius Holm
Daglig leder, ZERO

